

תנו לצה"ל להגן

מערך שיעור בנושא הלחימה בדרום – נובמבר 2012

למורה:

מבצע "עמוד ענן" של צה"ל החל לאחר הידרדרות המצב הביטחוני באזור עוטף עזה, שכללה ירי על יישובים ועל חיילי צה"ל ע"י חמאס וארגוני טרור נוספים. המטרות שהציבה מדינת ישראל לצה"ל הן פגיעה בהנהגה ובפעילים של ארגון חמאס השולט ברצועה, פגיעה ביכולת הארגון לשגר רקטות נוספות לעבר ישראל והרתעת החמאס מהתקפות נוספות בעתיד. הצלחת הפעולה הצבאית תוכל להוות מנוף להסכם הפסקת אש זמני בדרום, בתיווך בינלאומי.

כאזרחים ומחנכים אנו מתמודדים עם מציאות מורכבת שבה תושבי הדרום סובלים סבל ממושך, המתעצם בימים אלו לסכנת חיים ממשית, תושבי המרכז "מצטרפים" לטווח הטילים, אלפי אזרחים מכל הארץ מגויסים למילואים לזמן בלתי מוגבל, וברצועת עזה, לצד הפגיעה בתשתיות ובפעילי טרור נפגעים גם חפים מפשע.

על רקע כל אלו, אנו עדים להקצנה של השיח הציבורי בישראל לעבר רצון לנקמה, קריאה לפגיעה חסרת גבולות באזרחים, ולכמיהה לניצחון "מוחץ" מוחלט וסופי. זאת תוך התעלמות ממטרותיו המוגדרות של המבצע, ומערכי היסוד של צה"ל, המחייבים אותנו לשימוש מידתי והגנתי בכוחנו. בעיינינו הקצנה זו פוגעת בחוסן המוסרי והערכי של החברה הישראלית.

בשיעור זה נעניק מידע המרחיב את הפרספקטיבה בנושא ונעמיד את התלמידים בצומת הערכי בו מצויה כעת החברה הישראלית – כיצד ליצור הגנה לתושבי הדרום ולהיאבק בארגוני הטרור תוך שמירת ערכי המוסר והצדק של מדינת ישראל וצה"ל.

בברכה,

צוות "המעורר"

לתגובות ומשוב: meorer@meorer.co.il

מטרות השיעור:

1. הבנת המציאות הביטחונית בדרום הארץ בשנים האחרונות כרקע למבצע "עמוד ענן", בדגש על הקושי של תושבי הדרום לקיים חיים תקינים.
2. הבנת הייעוד של צה"ל ומערכת הביטחון – הגנה על חיי אזרחי ישראל כאמת מידה מוסרית לפעולות הצבאיות הננקטות.
3. הכרת המטרות של מבצע "עמוד ענן" ובחינתן לאור הייעוד ההגנה.
4. בחינה ביקורתית של הלכי רוח תוקפניים בציבור אשר פוגעים בייעודו ההגנתי של צה"ל ובחירה להתמודד איתן, באמירות ובמעשים.

**'כִּי לְעוֹרֵר אֵי בָא,
אֲחִי, לְעוֹרֵר ...**

תנו לצה"ל להגן

מערך שיעור בנושא הלחימה בדרום – נובמבר 2012

מהלך השיעור:

1. הצג/י לתלמידים דף מידע – המציאות הבטחונית בדרום הארץ החל מההתנתקות. אם יש צורך ניתן להתעכב ולהסביר חלק מהפרטים. בצידו השני של הדף מפת היישובים שנפגעו מהטילים וגרף המתאר את מס' שיגורי הרקטות ב-10 השנים האחרונות.
2. שאל/י:
מה מאפיין את המצב הבטחוני בדרום? (ירי רקטות בתדירויות שונות, מבצעים של צה"ל, הפסקות אש...)
3. אמור/י – ננסה להבין איך מציאות זו משפיעה על אנשים שונים.
חלק/י לתלמידים דף נוסף המכיל "סטטוסים" ריקים ב"פייסבוק" של אנשים שונים. התלמידים צריכים לבחור אירוע או שניים מרשימת האירועים ולכתוב "סטטוס" של אדם המושפע ממנה (ניתן לעשות את המשימה בזוגות)
4. עבור/י עם התלמידים על הסטטוסים השונים.
5. שאל/י:
עם מי מהאנשים אתם מזדהים?
האם לדעתכם אזרחי כלל המדינה מבינים את מצבם של אנשי הדרום? (ניתן להתייחס לתחושות בעקבות האזעקות המעטות שהיו במרכז הארץ...)
6. הקרא/י קטע מכתבתה של אבירמה גולן – "אין נפגעים ולא נגרם נזק" (2008) ושאל/י – מה היא מנסה להגיד?
7. אמור/י:
ברור שכאשר יש מבצע גדול והדרום "חוטף" יש יותר הזדהות, אבל למצב בדרום יש גם השלכות ארוכות טווח על ילדים ומבוגרים כמו חרדה ודיכאון, וגם טיל בודד שלא פגע בכלום הוא עוד אזעקה, עוד "בוס", עוד כניסה למקלט.
8. שאל: מה תפקידו של צה"ל במצב כזה? (קבלי תשובות שונות...)
9. הקרא/י וכתוב/י על הלוח קטע מתוך מסמך רוח צה"ל:
"מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל ועל עצמאותה, ולסכל מאמצי אויב לשבש את אורח החיים התקין בה" (מתוך מסמך רוח צה"ל).
10. שאל/י:
מה משמעות המילה "להגן"?
האם אתם מסכימים עם מטרה זו?
מדוע לדעתכם נקרא צה"ל "צבא הגנה" ולא למשל "צבא התקפה"?

**'כי לעורך אני בא,
אחי, לעורך...**

תנו לצה"ל להגן

מערך שיעור בנושא הלחימה בדרום – נובמבר 2012

11. אמורי:

כשהוקם צה"ל הוחלט לשים בשמו את המילה "הגנה" ולהגדיר אותה כמטרתו המרכזית מאחר שפניה של מדינת ישראל הם לשלום עם שכניה ומפאת ערך קדושת חיי אדם. לנו כמדינה אין רצון לפגוע בחייו של אף אדם. אנו עושים זאת בלית ברירה כאשר נשקפת סכנה ממשית לחייהם ולביטחונם של אזרחי מדינת ישראל – וזו משמעותה של ההגנה. כדי להגן יוצאים לפעמים למהלכים של התקפה – אך מטרתם תהיה לעשות רק מה שנדרש כדי לשמור על בטחון מדינת ישראל במצב הנוכחי.

12. הפנה/י את תשומת לב התלמידים לצדו הראשון של הדף ולמבצעי צה"ל השונים שנערכו לאורך השנים. ושאל/י - מה הם ניסו להשיג? (בחלק מהמבצעים המטרה כתובה בדף עצמו. באופן כללי נראה כי כלל המבצעים שאפו לפגיעה בפעילים ובציוד של החמאס, תוך חתירה להפסקת אש זמנית, שאכן הגיעה לתקופה מסוימת).

האם מטרתיהם מבטאות את "ערך ההגנה"?

13. קירא/י יחד את מטרות מבצע עמוד ענן – האם הן מבטאות את "ערך ההגנה"? מה חשוב כדי שערך ההגנה יישמר במהלך המבצע?

14. הצג/י לכיתה מספר "טוקבקים" ותגובות שונות למבצע ושאל/י: האם הם תואמים את מטרות המבצע? האם הם תואמים את ערך ההגנה?

15. אמורי לסיכום:

נראה שחלק גדול מהשיח הציבורי על המבצע חורג בהרבה ממטרותיו ומתעלם מערכים יסודיים של צה"ל ושל החברה הישראלית. האמירה "תנו לצה"ל לכסח" סותרת את ערך חיי אדם אשר צריך לעמוד לנגד עינינו בכל מצב, ואינה מציאותית – מכיוון שלמבצע צבאי יש מטרות מוגדרות (כמו למשל פגיעה במערך הרקטות) ולא פגיעה חסרת הבחנה וחסרת גבולות. עלינו להבטיח שפעולותינו תואמות את המטרות, גם כדי למנוע ככל האפשר פגיעה בחפים מפשע ברצועת עזה, וגם כדי שתהיה לגיטימציה בינלאומית למבצע (נכון לעכשיו המדינות המרכזיות בעולם תומכות בו). חשוב גם לזכור שמבצע צבאי אינו עומד לבד – הצלחתו נמדדת במהלך מדיני שמשלים אותו (הפסקת אש וכד'). אז בימים אלו - תנו לצה"ל להגן.

**'כי לעורך אני בא,
אחי, לעורך...'**